

การศึกษากระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต : กรณีศึกษานักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง

A Study of the Group Process for Life Skills Development: A Case Study of Matthayom Sueksa Six Students at the Demonstration School of Ramkhamhaeng University

กุลชญา วงษ์เพ็ญ¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง และ 2) เปรียบเทียบกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำแนกตามเพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ได้มาด้วยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูป Krejcie and Morgan (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 ของประชากร 289 คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 170 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดกิจกรรมที่เน้นกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต 2) แผนการจัดกิจกรรมที่ไม่เน้นกระบวนการกลุ่ม เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และ 3) แบบวัดทักษะชีวิต การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยใช้แบบวัดทักษะชีวิตที่ปรับปรุงมาจาก แบบวัดของกรมสุขภาพจิต 9 องค์ประกอบ จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น = .827 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่า (t-test) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต (กลุ่มทดลอง) มีทักษะชีวิตมากกว่า ($\bar{x} = 4.29$) นักเรียนที่ไม่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต (กลุ่มควบคุม $\bar{x} = 3.72$) กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม มีทักษะชีวิตต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพศต่างกัน มีทักษะชีวิตต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทักษะชีวิตต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : กิจกรรมที่ไม่เน้นกระบวนการกลุ่ม กระบวนการกลุ่ม ทักษะชีวิต

ABSTRACT

In this study, the researcher examines (1) the group process for life skills development of selected Matthayom Sueksa Six students at the Demonstration School of Ramkhamhaeng University (DSRU); and compares (2) the group process for the life skills development of these students as classified by gender and academic achievement. The sample population consisted of 170 Matthayom Sueksa Six students at DSRU in

¹ รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง

the second semester of the academic year 2017 using the simple random sampling method. The sample size was determined using the table of Krejcie and Morgan (1970) at the reliability level of .05 from the research population of 289 students. The research instruments consisted of the following: (1) a plan of activities focusing on the group process for life skills development; (2) a plan of activities which did not focus on the group process for life skills development; and (3) a form used to measure life skills. Data were collected using a form for measuring life skills as adapted from a form of the Department of Mental Health comprising nine components of thirty items with the reliability of .827. Data were analyzed using mean (M) and standard deviation (SD). The technique of t test was also employed. Findings showed that the students engaged in the learning activities with the focus on the group process for life skills development (the experimental group) exhibited life skills at a higher level (M = 4.29) than those not engaged in learning activities with the focus on the group process for life skills development (the control group) with the mean being 3.72. The experimental group and the control group exhibited differences in life skills at the statistically significant level of .05. Differences in gender exhibited differences in life skills at the statistically significant level of .05. Differences in academic achievement exhibited differences in life skills at the statistically significant level of .05.

Keywords : activities that do not focus on group process, group process, life skills

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยใช้หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิด สมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ ความสามารถในการ สื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการ แก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ทักษะชีวิตเป็น ความสามารถของบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วยความรู้ และเจตคติในการจัดการกับปัญหาต่าง ๆ รอบตัว ใน สภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมความพร้อมสำหรับการ ปรับตัวในอนาคตทั้งในเรื่องบทบาทหน้าที่ การเป็น ผู้นำ ผู้ตาม การมีส่วนร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงาม ตลอดจน ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาสังคม อิทธิพลของสื่อสิ่งพิมพ์ ต่าง ๆ ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจในการแก้ปัญหาอย่าง รอบคอบและสร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมทำให้เกิด ปัญหาเรื้อรังกับเด็กและเยาวชน เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาพฤติกรรมทางเพศ ปัญหาที่เกิดจากสื่อต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้ไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยการ ให้ความรู้อย่างเดียว แต่จะต้องทำการฝึกทักษะเพื่อ สามารถเผชิญกับสถานการณ์หรือสิ่งเร้า และทำให้ ตนเองรอดพ้นจากภัยสังคมได้ โสภณ (2543) และ

อรุณญาณี (2541) ยังได้กล่าวไว้ว่า ระบบการศึกษาใน ปัจจุบันไม่เอื้ออำนวยให้นักเรียน นักศึกษา มีทักษะ ชีวิตพื้นฐานที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตมากนัก และยัง พบว่ามีโอกาสน้อยมากที่จะได้รับการฝึกทักษะการ เจรจา เพื่อต่อกรรักษาหัวใจ รวมถึงทักษะการ ตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสมกับสถานการณ์ เฉพาะหน้า ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการควบคุม พฤติกรรมต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้วัยรุ่นจึงให้ความสำคัญกับ เพื่อนสูงสุด ทำให้มีพฤติกรรมเสี่ยงหรือเบี่ยงเบนได้ ง่าย ดังที่ ยงยุทธ (2543) ที่ได้กล่าวถึงเด็กและเยาวชน ว่า ปัจจุบันทักษะชีวิตเป็นทักษะที่สำคัญ และมีความ จำเป็นอย่างยิ่งกับเด็กและเยาวชนที่จะช่วยให้สามารถ เผชิญหน้าและรับมือกับปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหา ยาเสพติด ปัญหาความก้าวร้าวรุนแรง ปัญหาภูมิภาวะ ทางอารมณ์ที่ไม่มั่นคงและปัญหาการมีพฤติกรรมที่ไม่ เหมาะสม

องค์การอนามัยโลก World Health Organization (1994) ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของ ทักษะชีวิต ดังที่กล่าวว่า ช่วงอายุ 6 - 16 ปี เป็นช่วงที่ เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ทักษะชีวิต เพราะเป็นช่วง ที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม การ เรียนรู้ของเด็ก ร่างกายอยู่ในช่วงที่กำลังเจริญเติบโต มี

ความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จากประสบการณ์ของตัวเอง จากบุคคลและสื่อต่าง ๆ ขอบลองทำในสิ่งที่ท้าทายความสามารถ ต้องการเพื่อนชอบแข่งขัน และแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ต้องการให้ผู้อื่นสนใจ ชอบการยกย่องชมเชย รวมทั้งการได้รับการยอมรับจากบุคคลรอบข้าง ดังนั้น เพื่อเป็นการปูพื้นฐานความรู้ในเรื่องทักษะชีวิต ช่วงวัยที่เหมาะสมจึงอยู่ในช่วงชั้นที่เด็กเริ่มย่างเข้าสู่วัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก สมควรอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องทำการตรวจสอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์และให้ความสนใจในการปลูกฝัง ส่งเสริมความเชื่อในเรื่องทักษะชีวิตให้เด็กมีพฤติกรรมป้องกันที่ถูกต้อง เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบุคคล และมีสุขภาพจิตที่ดี รวมถึงการป้องกันเยาวชนตั้งแต่แรกเริ่มก่อนที่จะมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมอันจะนำไปสู่การเกิดปัญหาสังคม ซึ่ง ศรีเรือน (2545) กล่าวว่า การพัฒนาส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะชีวิตที่ดีขึ้น ผู้สอนต้องมีการจัดให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด เพื่อการฝึกฝนทักษะ เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาการตัดสินใจ ที่สำคัญคือ การรู้จักตนเอง มีความรับผิดชอบ และมีปฏิสัมพันธ์สื่อสารที่ดีระหว่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาริสา (2550) กล่าวว่า กระบวนการกลุ่มมีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะชีวิตให้เกิดการเรียนรู้ในการที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ มีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์และรู้จักการที่จะควบคุมตนเอง ควบคุมอารมณ์ไม่ให้กระทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสม มีทักษะในการดำรงชีวิตและเกิดการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กอีกด้วย กระบวนการกลุ่มเป็นกิจกรรมที่สมาชิกตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป รวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน และกิจกรรมจะช่วยให้สมาชิกเข้าใจพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น กระบวนการกลุ่มเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และนำไปปรับปรุงพัฒนา เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น บทบาทที่จะเป็นผู้นำที่ดีในอนาคต

จากความสำคัญดังกล่าว การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น กิจกรรมที่เหมาะสมในการฝึกทักษะ คือ

การจัดกิจกรรมที่เน้นการกระทำ เน้นประสบการณ์ เน้นการบูรณาโดยใช้กระบวนการกลุ่มซึ่งจะช่วยเพิ่มพูนสมรรถภาพในการทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นหมู่คณะ แล้วยังเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมให้สอดคล้องกับวัยของเด็กอีกด้วย ดังนั้นการเรียนการสอนที่ดีนอกจากจะให้นักเรียนได้ทำงานหรือทำกิจกรรมตามลำพังแล้ว ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม กิจกรรมกลุ่มที่จัดให้ควรมีกระบวนการอย่างเป็นระเบียบ มีครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือเมื่อเด็กประสบปัญหาในขณะทำงาน ครูควรมีวิธีการสอนที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ให้เด็กได้บรรลุจุดมุ่งหมาย

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (2557) สังกัดคณะศึกษาศาสตร์ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ว่าเป็นสถานปฏิบัติเพื่อฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ และเป็นสถานที่สำหรับศึกษาค้นคว้าทดลองวิจัยของนักศึกษาและคณาจารย์ในการผลิตบัณฑิตทางการศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียนด้านการศึกษา ทดลอง และวิจัย เพื่อนำไปสู่การเป็นต้นแบบและผู้นำด้านการเรียนการสอน และการจัดการศึกษาให้ทันสมัยสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคเทคโนโลยีและสารสนเทศ จากวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ดังกล่าว ทำให้เกิดเป้าประสงค์ของโรงเรียนว่า ผู้เรียนต้องเป็นผู้มีความสามารถและทักษะ กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี มีคุณธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แต่เนื่องจากผู้สอนในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาจากสถานศึกษาที่หลากหลาย ทำให้วิธีการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันไป ผู้วิจัยมีความคิดว่าจะนำกระบวนการกลุ่มมาใช้ในการสอน และจะได้นำผลงานเสนอต่อผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องต่อไป

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ทั้งนี้เพราะเป็นช่วงวัยที่มีการเปลี่ยนแปลง ตามสภาพสิ่งแวดล้อม และสังคมเป็นวัย

แห่งการเรียนรู้และมุ่งเข้าสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งผู้เรียนต้องเรียนรู้การปรับตัว กระบวนการกลุ่มและทักษะชีวิตด้านต่าง ๆ ตามมา เช่น สังคมเพื่อน และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนกระบวนการทัศนทางการศึกษา ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนตามยุคสมัยตลอดเวลา ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนให้มีคุณภาพมากขึ้น และเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อให้เป็นผู้ประสบผลสำเร็จในด้านการเรียนรู้ และการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันได้อย่างเข้มแข็ง รวมถึงการมีคุณภาพชีวิตที่มีคุณลักษณะ เก่ง ดี และมีความสุข ส่งผลต่อความเจริญเติบโตของชาติอย่างยั่งยืนต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต : กรณีศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษากระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง และเพื่อเปรียบเทียบกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำแนกตามเพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ได้มาด้วยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูป Krejcie and Mogan พวงรัตน์ (2543) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 ของประชากร 289 คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 170 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดกิจกรรมที่เน้นกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต แผนการจัดกิจกรรมที่ไม่เน้นกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และแบบวัดทักษะชีวิต การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยใช้แบบวัดทักษะชีวิตที่ปรับปรุงมาจาก แบบวัดของกรมสุขภาพจิต 9 องค์ประกอบ จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น = .827 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหา

ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย

1. ศึกษาผลการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต (กลุ่มทดลอง) มีทักษะชีวิตมากกว่า ($\bar{X} = 4.29$) นักเรียนที่ไม่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต (กลุ่มควบคุม $\bar{X} = 3.72$)

2. ผลการเปรียบเทียบกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า

2.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม มีทักษะชีวิตต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีเพศต่างกัน มีทักษะชีวิตต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่างกัน มีทักษะชีวิตต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ของกลุ่มทดลองและด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร อยู่ในระดับต่ำ ครูควรส่งเสริม เรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม และการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารให้มากขึ้น

จากผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านความเห็นใจผู้อื่น เรื่องความสนใจกับความรู้สึกของคนรอบข้าง อยู่ในระดับปานกลาง ครูควรส่งเสริมความคิดเกี่ยวกับเรื่องความรู้สึกของคนอื่นให้มากขึ้น

สรุปและวิจารณ์ผล

ผลการศึกษาระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า

นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต (กลุ่มทดลอง) มีทักษะชีวิตมากกว่า นักเรียนที่ไม่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต (กลุ่มควบคุม) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการเรียนการสอนแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกลุ่ม เป็นการอภิปรายกลุ่ม มีเกม บทบาทสมมติ และกรณีศึกษาซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ช่วยกันคิดหาคำตอบ ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันในสิ่งที่ได้เรียนรู้ ได้ปรับความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่ได้เรียนรู้มา ให้สอดคล้องกับความเข้าใจของเพื่อน ๆ จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผลการศึกษาระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต (กลุ่มทดลอง) มีทักษะชีวิตมากกว่า นักเรียนที่ไม่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต (กลุ่มควบคุม) สอดคล้องกับผลการวิจัยของรัตนภรณ์ (2556) ศึกษาเรื่องข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีคุณภาพชีวิตดีกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง กลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม มีทักษะชีวิตต่างกัน โดยที่นักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนกลุ่มทดลองจะได้ฝึกทักษะเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ ความคิดวิเคราะห์ การตระหนักรู้ในตนเอง ความเห็นใจผู้อื่น ความภูมิใจในตนเอง ความรับผิดชอบต่อสังคม การสร้างสัมพันธ์ภาพและการสื่อสาร การจัดการอารมณ์และความเครียด และการตัดสินใจและการแก้ปัญหาในระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนกลุ่มควบคุม จะจัดกิจกรรมปกติไม่ได้เน้นทักษะดังกล่าวเหมือนกลุ่มทดลอง จาก

เหตุผลดังกล่าวจึงทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง กลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม มีทักษะชีวิตต่างกันสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมบุรณ์ (2545) ศึกษาเรื่องการประยุกต์โปรแกรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันตนเองจากการใช้สารกระตุ้นประสาทประเภทเอมเฟตามีน (ยาบ้า) ของนักเรียนระดับมัธยมปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี พบว่า ภายหลังจากทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีความรู้ เรื่องทักษะชีวิต เพื่อป้องกันตนเองจากการใช้สารกระตุ้นประสาทประเภทเอมเฟตามีน (ยาบ้า) ดีกว่ากลุ่มควบคุม

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีเพศต่างกัน มีทักษะชีวิตต่างกัน โดยที่ นักเรียนชายมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่า นักเรียนหญิง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสังคมไทยปลูกฝังให้ผู้ชายเป็นช้างเท้าหน้าเป็นผู้นำครอบครัว เป็นผู้คิดวางแผนในเรื่องต่าง ๆ จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีเพศต่างกัน มีทักษะชีวิตต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สรนนท์ (2546) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่สัมพันธ์กับทักษะชีวิตของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตรพบว่า นิสิตที่มีเพศต่างกัน มีปัจจัยที่สัมพันธ์กับทักษะชีวิตแตกต่างกัน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทักษะชีวิตต่างกัน โดยที่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นตัวบ่งชี้ตัวหนึ่งที่บ่งบอกถึงความคิดริเริ่มต่าง ๆ ของคนเรา และความคิดต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบของทักษะชีวิต ในการแก้ปัญหาจากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทักษะชีวิตต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สรนนท์ (2546) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่สัมพันธ์กับทักษะชีวิตของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร พบว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนต่างกัน มีปัจจัยที่สัมพันธ์กับทักษะชีวิต แตกต่าง
กัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษากระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนา
ทักษะชีวิตในตัวแปรอื่น ๆ เช่น การศึกษาของ
ผู้ประกอบการ การอบรมเลี้ยงดู ลำดับการเกิดในครอบครัว

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยในการพัฒนา
ทักษะชีวิต และการดำเนินชีวิต การสร้างความสัมพันธ์
กับเพื่อนร่วมงาน รวมถึงการตัดสินใจและการ
แก้ปัญหา เป็นต้น

3. ควรศึกษาเกี่ยวกับวิธีการอื่น ๆ ในการ
พัฒนาทักษะชีวิต เช่น ศิลปะ ดนตรี กีฬาต่าง ๆ เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก
คณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ ที่ปรึกษาโครงการวิจัย
ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทางสถิติที่ให้คำแนะนำ
ปรึกษาให้ข้อคิด และได้เสียสละเวลาอันมีค่า ตรวจสอบ
แก้ไขเครื่องมือให้ความช่วยเหลือและเสนอแนะ ด้วย
ความเอาใจใส่ ทำให้งานวิจัยเล่มนี้มีความสมบูรณ์ และ
ถูกต้องตามหลักการทางสถิติการวิจัย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณครู – อาจารย์ ที่ได้ให้
ความรู้แก่ผู้วิจัย ตลอดจนนักเรียนโรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยรามคำแหง น้อง ๆ เจ้าหน้าที่ทุกคน และ
ที่สำคัญ คือ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัย
รามคำแหงที่ส่งเสริม สนับสนุนทุนในการทำวิจัยครั้งนี้
จนบรรลุผลสัมฤทธิ์ และเกิดประโยชน์ต่อระบบการ
เรียนการสอนของบุคลากรทางการศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. 2551. หลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543. วิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์
และสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ.

สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มาริสา รัตน์โสภา. 2550. ผลการใช้กระบวนการกลุ่ม
พัฒนาทักษะชีวิตต่อความฉลาดทางอารมณ์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน
บ้านค้อ อำเภอโนนสีม จังหวัดหนองบัวลำภู
ผลงานวิจัยสาขาวิชาการแนะแนวและให้
คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์. 2543. รายงานการ
ประชุมสัมมนาเพื่อหาแนวทางการนำ
ยุทธศาสตร์ทักษะชีวิตมาใช้ในการป้องกันยา
เสพติด – การสอนทักษะชีวิตเพื่อป้องกัน
การใช้สารเสพติด. กรุงเทพฯ.

รัตนภรณ์ สมบูรณ์. 2556. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนโรงเรียน
ศึกษาสงเคราะห์. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ขอนแก่น.

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2557. รายงาน
การประเมินตนเอง โรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ. คณะ
ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ศรีเรือน แก้วกังวาน. 2545. จิตวิทยาพัฒนาการชีวิต
ทุกช่วงวัย. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สมบูรณ์ เสถียรกาล. 2545. การประยุกต์โปรแกรม
ทักษะชีวิตเพื่อป้องกันตนเองจากการใช้สาร
กระตุ้นประสาทเอมเฟตา-ตามีน (ยาบ้า).
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต
วิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สรนันท์ สุพรรณรัตนรัฐ. 2546. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับ
ทักษะชีวิตของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

โสภณ จุโลทก. 2543. แบบวัดทักษะชีวิตสำหรับ
นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3. กรุงเทพฯ. กรม
สุขภาพจิต. กระทรวงสาธารณสุข

อรุณญาณี เชื้อไทย. 2541. การใช้ทักษะชีวิตในการ
ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมป้องกันการติด
ยาบ้า ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
อำเภอเมือง จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

World Health Organization. 1994. In Life Skills
Education for Children and Adolescents in
School. WHO.